

ГНАТИШЕНА Ірина Михайлівна,

кандидат філологічних наук, доцент,

Чернівецький торговельно-економічний інститут

Державного торговельно-економічного університету

ORCID ID: 0000-0001-8832-0751

ПЕТРЕНКО Оксана Дмитрівна,

кандидат філологічних наук, доцент,

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ORCID ID: 0000-0002-2707-3221

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА НІМЕЦЬКОЇ МОВ НА ОСНОВІ ВІРТУАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ ТА ОНЛАЙН-РЕСУРСІВ

Сучасний світ переживає серію глибоких змін, спричинених глобалізацією та інформатизацією, що, відповідно, впливає на всі аспекти нашого життя, включаючи освіту. Одним із найважливіших аспектів цих змін є необхідність підготовки міжнародних спеціалістів з глобальним розумінням та баченням сучасного світу. В умовах, де кордони втрачають своє значення, а можливості взаємодії з іншими країнами стають дедалі реальнішими, володіння іноземною мовою стає не просто показником особистого чи професійного розвитку, але й визнаною освітньою необхідністю.

У цьому контексті іншомовна компетентність стає ключем до успіху в багатьох галузях, зокрема і в економіці. Тому, одне із головних завдань сучасної освіти полягає у підготовці студентів до викликів глобального світу, який стає все більше взаємопов'язаним і вимагає від фахівців здатності спілкуватися та працювати в іноземному оточенні. Володіння англійською та німецькою набуває особливого значення, оскільки вони визнані мовами міжнародного спілкування та торгівлі.

Традиційні методи викладання стали недостатньо ефективними для досягнення професійного рівня володіння мовою, особливо в сфері

економіки та бізнес-комунікації. Вони акцентують увагу на академічному підході та не задовольняють потреб студентів у практичних навичках¹, які необхідні для успішної діяльності в економічному середовищі. Відтак, інноваційні підходи до викладання іноземних мов, які базуються на використанні віртуальної реальності та онлайн-ресурсів, мають потенціал вирішити цю проблему та підготувати студентів до викликів сучасного конкурентного світу.

Україна, будучи активним учасником глобального співтовариства, також відчуває потребу в інноваціях у сфері викладання іноземних мов. У цьому контексті важливо підкреслити, що впровадження інноваційних методів навчання стає стратегічним завданням для підготовки нового покоління українських фахівців до успішної взаємодії з міжнародними партнерами в економічній сфері. Застосування сучасних методів має на меті підвищити рівень володіння іноземними мовами серед українського студентства, що в свою чергу сприятиме покращенню якості комунікації із зарубіжними колегами та створить необхідні передумови для успішної участі в глобальних процесах.

Перш за все, мова йде про використання віртуальної реальності (VR), яка в контексті викладання економічної англійської та німецької мов відкриває перед студентами новий рівень можливостей для отримання поглибленого і якісного освітнього досвіду. Віртуальна реальність – це інноваційна технологія, яка дозволяє створити іммерсивне навчальне середовище, що імітує реальні ситуації та сприяє більш ефективному вивченню мов².

Іммерсивне навчання³: використання VR у викладанні економічної англійської та німецької мов дозволяє створити інтерактивні віртуальні аудиторії та ситуації, де студенти можуть спілкуватися, вивчати та практикувати мову в життєподібних ситуаціях. Наприклад, вони можуть потрапити в інтерактивну віртуальну торгову біржу, де будуть грати ролі фахівців із фінансового аналізу та брокерів, імітуючи реальний торгівельний процес на фондовому ринку. Учасники повинні

1 Лапінський В.В. (2016). Електронні освітні ресурси як основа сучасного навчального середовища загальноосвітніх навчальних закладів. Інформаційні технології в освіті. № 15. С. 30–37.

2 Shadieva, R., & Yang, M. (2020). Review of studies on technology-enhanced language learning and teaching. *Sustainability*, 12(2), 524. <https://doi.org/10.3390/su12020524>

3 Calvert, J., & Abadia, R. (2020). Impact of immersing university and high school students in educational linear narratives using virtual reality technology. *Computers & Education*, 159, 104005. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2020.104005>

взаємодіяти, аналізувати ринкові показники та приймати рішення щодо купівлі та продажу цінних паперів у реальному часі, використовуючи англійську чи німецьку мову для комунікації.

Рис. 1. Переваги використання VR

Ця інтерактивна ситуація дозволяє студентам набути практичних навичок у галузі фінансового аналізу та ведення бізнесу, використовуючи специфічну лексику та терміни, які вживаються на фондовому ринку. Вони також розвивають навички прийняття рішень у стресових ситуаціях, що є надзвичайно корисним для майбутніх професійних обов'язків у фінансовій сфері.

Підвищення мотивації та залученості⁴: Використання VR збільшує мотивацію студентів і залучає їх у навчальний процес. Інтерактивність та реалістичність віртуального середовища роблять навчання цікавішим і захоплюючим. Студенти можуть вивчати мову в різних сценаріях, таких як переговори, презентації, аналіз економічних документів, що сприяє активному навчанню і розвитку критичного мислення.

Симуляція реальних ситуацій: VR дозволяє створити навчальне середовище для симуляції реальних ситуацій і завдань⁵, пов'язаних із

4 Jensen, L., & Konradsen, F. (2018). A review of the use of virtual reality head-mounted displays in education and training. *Education and Information Technologies*, 23, 1515–1529. <https://doi.org/10.1007/s10639-017-9676-0>

5 Bower, M., DeWitt D., & Lai, J. W. M. (2020). Reasons associated with preservice teachers' intention to use immersive virtual reality in education. *British Journal of Educational Technology*, 51(6), 2214–2232. <https://doi.org/10.1111/bjet.13009>

вивченням економічних тем. Наприклад, викладач може запропонувати студентам взяти участь у віртуальній симуляції переговорів між іноземною та українською компаніями щодо можливої співпраці у сфері імпорту та експорту товарів. Для цього він надає їм інформацію про обидві компанії, їхні продукти та послуги, а також ринки, на яких вони працюють. За допомогою віртуальної реальності студенти можуть відігравати ролі різних представників обох компаній, включаючи директорів, маркетингових менеджерів та фахівців з логістики. Вони проведуть переговори, обговорюватимуть умови контракту, узгоджуватимуть ціни та деталі доставки. Ця симуляція дозволить студентам відчувати реалістичність бізнес-переговорів, вивчити специфічну економічну лексику та розвивати навички ведення міжнародних бізнес-операцій⁶.

Індивідуальний підхід до навчання: VR може бути налаштована під потреби кожного студента. Спеціалізовані програми і налаштування дозволяють навчальному процесу стати більш персоналізованим⁷. Також викладачі можуть відстежувати прогрес кожного студента та надавати необхідну підтримку, враховуючи їхні потреби та рівень академічної успішності.

Загалом, використання віртуальної реальності в процесі викладання економічної англійської та німецької мов відкриває нові перспективи для здобуття практичних навичок та підвищення рівня володіння мовою. Наприклад, соціальна платформа AltspaceVR дозволяє створювати віртуальні аудиторії, де студенти можуть вільно спілкуватися між собою та вивчати мову в інтерактивному середовищі. Викладачі можуть організовувати уроки та дискусії, які імітують реальні ситуації з економічної сфери. На Engage викладачі мають можливість створювати віртуальні уроки та симуляції для практики професійних ситуацій, таких як переговори, презентації або аналіз економічних документів. Інша платформа Unimersiv також спеціалізується на створенні навчальних віртуальних симуляцій для вивчення мови. Вона може бути корисною для викладачів, які хочуть використовувати VR для створення інтерактивних уроків з фокусом на економічному контексті. Додаток Mondly VR вико-

6 Petersen, G. B., Petkakis G., & Makransky G. (2022). A study of how immersion and interactivity drive VR learning. *Computers & Education*, 179, 104429. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2021.104429>

7 McGee, B. L., & Jacka, L. (2021). Virtual reality in Education. Broken promises or new hope? In Gregory, S., Warburton, S., & Schier, M. (Eds.), *Back to the Future – ASCILITE '21*. Proceedings ASCILITE 2021 in Armidale (pp. 74–80). <https://2021conference.ascilite.org/wp-content/uploads/2021/11/ASCILITE-2021-Proceedings-McGee-Jacka.pdf>

ристовує віртуальну реальність для навчання різних мов, включаючи англійську та німецьку. Він містить інтерактивні уроки та симуляції, які допомагають студентам практикувати мову у реальних сценаріях, а платформа Rosetta Stone Catalyst надає можливість практикувати терміни та вирази, які використовуються в економічній сфері. Ці віртуальні інструменти та середовища надають викладачам та студентам можливість навчати та практикувати економічну англійську та німецьку мову в іммерсивних та реалістичних сценаріях, що полегшує засвоєння та застосування мови у професійній сфері.

Онлайн-ресурси в сучасному викладанні економічної англійської та німецької мов також відіграють ключову роль, надаючи доступ до широкого спектру інструментів та матеріалів для навчання та практики. Технологічний розвиток та загальна доступність Інтернету⁸ створюють нові можливості для навчання, особливо в контексті вивчення іноземних мов.

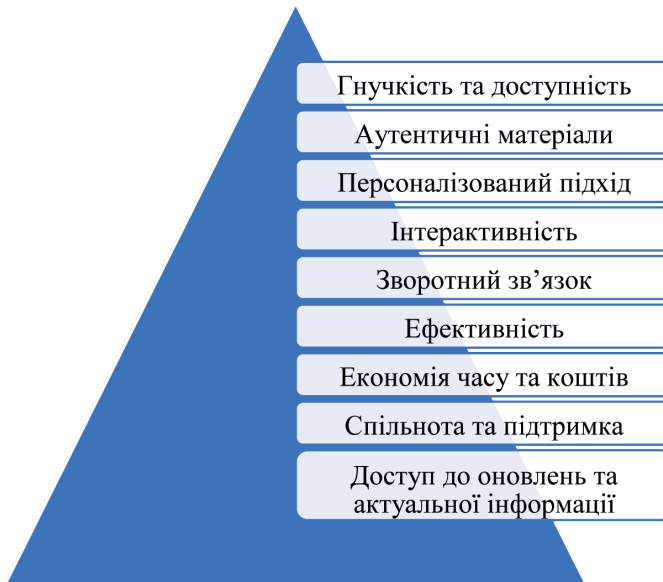

Рисунок 2. Переваги використання онлайн-ресурсів для викладання економічної англійської та німецької мов

Інтернет надає швидкий доступ до різноманітних ресурсів та релевантної інформації, що дозволяє студентам покращити свою мовленеву компетентність та знизити тривожність, яка пов'язана із спілкуванням на іноземних мовах.

⁸ Мозайкіна І.О. (2017). Особистісно орієнтовані технології навчання іноземних мов : навчально-методичний посібник / Укладачі: І. О. Мазайкіна, Є. В. Громов, Т. І. Ямчинська – Вінниця: ВДПУ. 76 с.

Крім того, інтерактивні можливості в онлайн-середовищі сприяють активній взаємодії студентів та залученню їх до роботи в команді. Групові завдання, взаємна оцінка та віртуальні інструменти сприяють як активному навчанню, так і автономному вивченню мови, дозволяючи студентам брати на себе відповідальність за особистий прогрес та успіхи. Онлайн-ресурси також сприяють налагодженню ефективного взаємодії між викладачем та студентом, стимулюючи високий рівень мотивації і підтримуючи студентську самостійність. Цей активний взаємозв'язок залучає студентів до активної участі у навчальному процесі, підвищує рівень їхньої зацікавленості та сприяє глибшому засвоєнню матеріалу. Викладачі, у свою чергу, можуть підтримувати студентів шляхом надання консультацій, додаткового матеріалу, рекомендацій. Така взаємодія сприяє якісному навчанню та формуванню впевненості студентів у власних здібностях.

Однією з суттєвих переваг використання онлайн-ресурсів є їх адаптивність до рівнів володіння мовою та конкретних потреб⁹. Інтернет надає велику кількість ресурсів для різних рівнів мови, що дозволяє студентам навчатися у власному темпі. Це дає можливість вибирати ресурси, що відповідають навчальним цілям, як, наприклад, поліпшення навичок усного мовлення, підготовка до іспитів тощо.

Серед безлічі онлайн-ресурсів, найбільш релевантними для викладання і вивчення економічної англійської та німецької мов ми визначаємо:

- освітні платформи, такі як Duolingo, Rosetta Stone, або Babbel, надають інтерактивні курси для вивчення англійської та німецької мов та містять вправи з граматики, вимови та слухання;
- мовні додатки, наприклад Memrise, FluentU, Tandem, HelloTalk, дозволяють студентам вивчати мову в будь-якому місці та в будь-який час, а також пропонують короткі уроки і вправи для розвитку навичок мовлення;
- онлайн-курси на платформах Coursera, edX, Udeyму надають лекції, вправи та можливість взаємодії з іншими студентами;
- відео та аудіо ресурси (TED Talks, YouTube-канали для навчання мови), аудіокниги, подкасти.

9 York, J., Shibata, K., Tokutake, H., & Nakayama, H. (2021). Effect of SCMC on foreign language anxiety and learning experience: A comparison of voice, video, and VR-based oral interaction. *ReCALL*, 33(1), 49-70. <https://doi.org/10.1017/S0958344020000154>

Особливий інтерес викликають подкасти, які є важливим джерелом для покращення навичок мовлення та сприймання на слух. Подкасти надають можливість студентам слухати реальні приклади мовлення носіїв мови, що допомагає вивчити вірну вимову, ритм і інтонацію. Вони охоплюють різноманітні контексти, що допомагає розуміти, як мова використовується у реальних ситуаціях, а це сприяє практичному навчанню. Подкасти регулярно оновлюються і охоплюють різноманітні теми, від новин та культури до науки та подорожей, що дає студентам можливість вибирати теми, які найбільше відповідають їхнім інтересам і потребам.

Слухання подкастів стає інноваційним підходом до навчання ще і тому, що студенти можуть використовувати його в будь-якому місці, в будь-який час та надсилати запитання або коментарі, отримуючи зворотній зв'язок від ведучих або інших слухачів, що сприяє активній взаємодії та покращує розуміння мови.

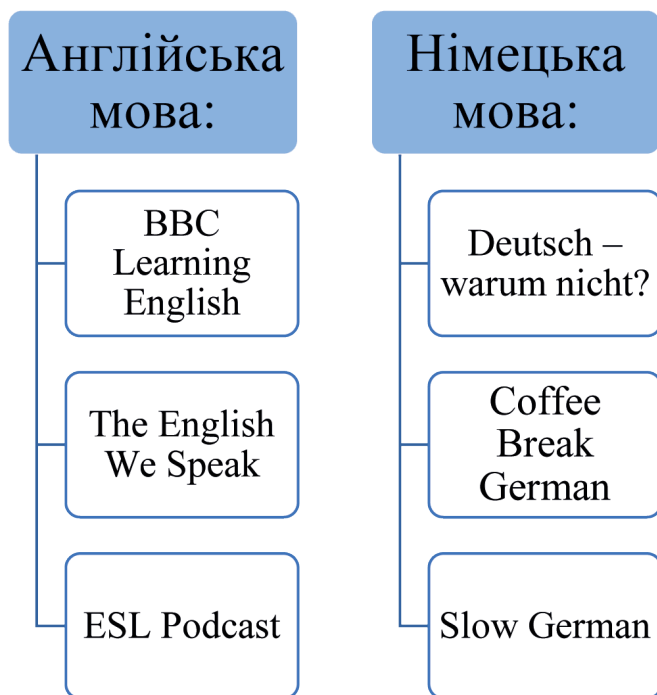

Рисунок 3. Популярні подкасти для вивчення англійської та німецької мов

Використання віртуальної реальності (ВР) та онлайн-ресурсів у викладанні економічної англійської та німецької мов безперечно відкриває широкі можливості для інноваційного та захопливого навчання. Цей

підхід може зробити цей процес більш легким та цікавим для студентів, але разом із перевагами виникають і недоліки, які потребують ретельного аналізу та вирішення.

Перш за все, мова йде про те, що, на жаль, не всі студенти мають доступ до стабільного інтернет-з'єднання, комп'ютерів або гарнітур, що ускладнює їхню можливість використовувати ці пристрої. Тому навчальним закладам слід активно розробляти спеціальні програми та ініціативи для забезпечення рівного доступу до цих ресурсів для всіх студентів, незалежно від їхнього соціального чи економічного статусу.

Використання віртуальної реальності та онлайн-ресурсів в освітньому процесі надає безмежну кількість доступних матеріалів, і ця різноманітність може бути як перевагою, так і викликом для викладачів. Разом із доступом до широкого спектру ресурсів приходить відповідальність вибрати найбільш релевантні та авторитетні джерела. Цей процес стає завданням, яке вимагає значних зусиль та експертної підготовки викладачі, які повинні бути не лише добре ознайомленими з наявними ресурсами, але й мати високий рівень аналітичних здібностей, щоб критично оцінювати релевантність цих матеріалів навчальним цілям і потребам конкретної групи студентів. Викладачі повинні враховувати не лише актуальність матеріалів, але й їхню якість та надійність. Важливо оцінювати авторитетність джерел, перевіряти їхні докази та факти, щоб забезпечити студентам доступ до достовірної та цінної інформації¹⁰. Крім того, викладачі повинні пам'ятати про індивідуальні особливості своїх студентів і відбирати матеріали, які найкраще враховують їхні потреби та навчальний стиль.

Важливим викликом є інтеграція інноваційних підходів у загальну навчальну програму. Це передбачає розробку сучасних курсів, які відповідають інноваційним вимогам. Викладачам слід враховувати цей аспект при плануванні занять, а також забезпечувати послідовність та логічність навчального процесу. Також оцінка навчальних досягнень студентів у контексті VR та онлайн-ресурсів може бути складнішою порівняно з традиційними методами. У цьому контексті викладачам доведеться розробити нові підходи до оцінювання та визначення резуль-

¹⁰ Aguayo, C., Eames, C., & Cochrane, T. (2020). A framework for mixed reality free-choice, self-determined learning. *Research in Learning Technology*, 28, 1–19. <https://doi.org/10.25304/rlt.v28.2347>

тативності студентів. І найголовніша проблема впровадження інноваційних підходів до викладання, які базуються на VR та онлайн-ресурсах, полягає у належній підготовці викладачів, які повинні оволодіти не тільки технічними аспектами, але і викладацькими методами для їх ефективного використання.

Таким чином, інноваційні підходи до викладання економічної англійської та німецької мов на основі віртуальної реальності та онлайн-ресурсів відкривають перед студентами безмежні можливості для поглибленого та якісного навчання. Використання віртуальної реальності створює іммерсивне навчальне середовище, що імітує реальні ситуації, сприяє індивідуалізації та забезпечує активне навчання. Онлайн-ресурси надають можливість для цільового та практичного використання мови, забезпечують ефективну взаємодію студентів та підтримують самостійність у навчанні. Ці інноваційні методи дозволяють викладачам створити структуровані та динамічні уроки, що забезпечують підвищений інтерес студентів. Залучення до інтерактивних групових завдань та використання віртуальних інструментів сприяє активному навчанню та формуванню навичок комунікації. Однак разом із цими перевагами виникають виклики, які потребують ретельного вирішення. Доступність обладнання та інтернет-з'єднання для всіх студентів є однією з суттєвих проблем, яку потрібно враховувати. Також важливим є відбір релевантних та авторитетних ресурсів, адаптація інструкцій та завдань до особливостей використання цих технологій та розвиток нових методів оцінки результатів студентів.

Подальше дослідження вбачаємо у розробці ще більш інтерактивних та іммерсивних середовищ для навчання, а також у створенні ефективних стратегій для забезпечення доступу до цих інновацій, що позитивно відобразиться на якість навчання та результативності студентів.